

A LÁMPÁK MÁSODIK ÉLETE

A körforgásos gazdaság modellje sokkal többről szól, mint pusztán a hulladékká vált termékek újrahasznosításáról. Hazánkban 2012 óta – az Electro-Coord mezőkovácsházi feldolgozóüzemének átadásával – megvalósul a világítástechnikai termékek teljes körforgása.

SZERZŐ: BURGMANN NÓRA

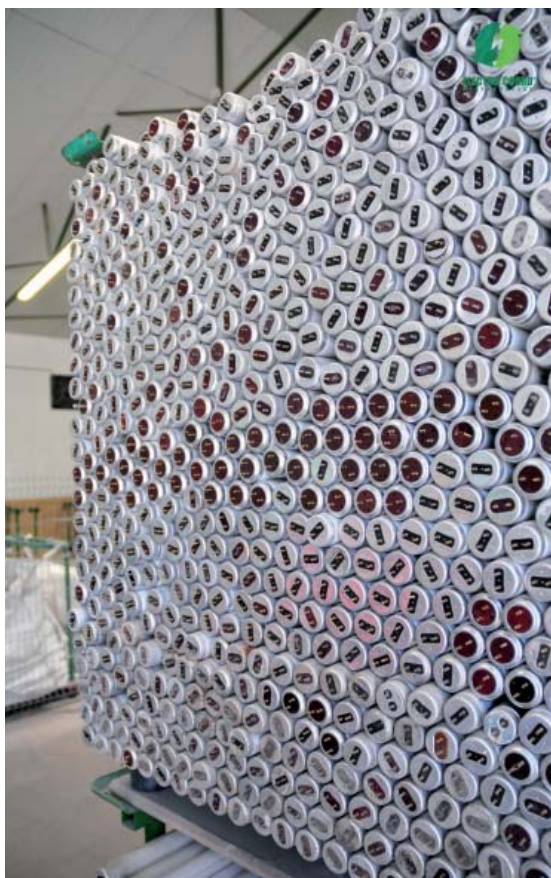
A magazin őszi számában már szóltunk a veszélyes hulladéknak minősülő használt fényforrások és lámpatestek kezelésének és hasznosításának folyamatáról. Bemutattuk, hogyan szabályozza az Európai Unió 2012/19/EU irányelve és ennek nyomán a hazai jogszabály, vagyis az elektromos és elektronikus berendezésekkel kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységekről szóló 197/2014. (VIII. 1.) Korm. rendelet a lámpahulladékok visszagyűjtését és feldolgozását. A folyamat alapja a kiterjesztett gyártói felelősség elve, amely szerint az elektromos és elektronikai termékeket gyártó és/vagy forgalomba hozó cégek – beleértve a világítótestek gyártóit és forgalmazóit is – 2005. augusztus 13-tól kötelesek visszagyűjteni, hasznosítani és ártalmatlanítani a használatból kivont elektromos és elektronikai berendezések hulladékait.

A törvény adta lehetőséggel élve a GE Hungary Kft., a Philips Lighting Hungary Kft. és a Ledvance Kft. létrehozta az Electro-Coord Magyarország Nonprofit Kft.-t, amivel visszavételi, gyűjtési, hasznosítási és ártalmatlanítási kötelezettségeiket átruházták erre a közvetítő

szervezetre. Fő céljuk pedig a körforgásos gazdasági modell megteremtése a világítástechnikai ágazatban: vagyis hogy az elhasznált, leadott lámpahulladékot egy országos visszagyűjtő hálózat segítségével eljuttassák a hulladékkezelőkhöz, amelyek az európai normák szerint feldolgozzák azt, és a kinyert anyagokat egyre nagyobb százalékban visszaforgatják a termelésbe.

Lineáris helyett körforgásos.

Míg korábban az ún. lineáris gazdasági modell volt az ipari termelés alapja, ma már egyértelmű, hogy a „kitermel, előállít, leselejtez” folyamaton változtatni kell. A fenntartható fejlődés érdekében erőforrásainkat intelligensebben, teljes kimerítésük nélkül kell felhasználnunk. Olyan rendszerre van szükség, amelyben a felhasznált termékek és alapanyagok a lehető leghosszabb ideig megőrzik értéküket, az élettartamuk végét ért termékekben lévő erőforrások az újrahasznosítási folyamatoknak köszönhetően bent maradnak a gazdaságban. Így a hulladékképződés és az új erőforrás-felhasználás minimálisra csökkenthető. Bár a körforgásos gazdaság elmélete sokkal többről szól, mint a hulladékok hasznosításáról vagy

újrafeldolgozásáról, a folyamat fontos része a már létrejött hulladék megfelelő kezelése.

Hazánkban 2012 óta megvalósul a világítástechnikai termékek teljes körforgása. Az európai uniós támogatással létrehozott mezőkovácsházi feldolgozóüzem átadásával a folyamat minden állomása hatékonyan működik. A svéd gyártmányú MRT Compact End-Cut egyenes fénycsöveket újrahasznosító rendszer már 5. éve folyamatosan üzemel. A munkát jelenleg két műszakban hat fő végzi el.

A magyar–román határon átnyúló együttműködés keretében alapított üzembe a hazai országos hálózaton kívül Romániából is érkeznek a szelektíven gyűjtött világítástechnikai hulladékok.

A beérkező szállítmányokat először lámpatípusok szerint szétválogatják: külön kerülnek a hagyományos és a halogén izzólámpák, a gázkisüléses elven működő lámpák, a LED lámpák, a kompakt és egyenes fénycsövek és a lámpatestek. A válogatott hulladék kisebbik része (az összes lámpahulladék mintegy ötöde) ezek után Buzauba (Románia) utazik tovább, és a Greenlamp Reciclare S. A. által kerül feldolgozásra. A mezőkovácsházi üzemben a 60 cm-nél hosszabb fénycsövek szétbontása és újrahasznosítása történik. Az itt visszanyert másodlagos nyersanyagokból az üveget lámpagyárakba, a fémeket pedig fémkohóba szállítják. A romániai üzemben visszanyert üveget üvegyapot (szigetelés) gyártására használják fel, a fém itt is fémkohóba kerül.

Környezettudatosság a világítástechnikában. Az Electro-Coord által működtetett országos gyűjtőhálózat teljesítménye idén már 600 tonna lesz, ez az értékesített mennyiség 60%-a. A begyűjtött lámpahulladék ese-

tében az újrahasznosítási arány átlagosan 86%. Elindult tehát a fenntarthatóság hosszú távú tendenciája a világítástechnikai iparban.

Az új, innovatív LED-es világítási megoldások tervezésekor már közvetlenül megjelennek a környezetvédelmi szempontok. Az új termékek hosszú élettart-

amúak és alacsony energiafelhasználásúak, nem tartalmaznak higanyt, kégett egyedeik nem veszélyes hulladékok, élettartamuk végén pedig újrahasznosíthatók. A környezettudatosság így mind az új termékek piacra vitele, mind a hulladékgazdálkodási rendszer tekintetében megvalósul.

A CIKK MEGJELENÉSÉT AZ
ELECTRO-COORD MAGYARORSZÁG
NONPROFIT KFT. TÁMOGATTA

